

Školní preventivní strategie

(školní preventivní program)

na období 2014/2019

**Základní škola a mateřská škola Hrádek u Sušice,
příspěvková organizace**

Identifikační údaje

Adresa: Základní škola a mateřská škola Hrádek u Sušice,
příspěvková organizace
Hrádek u Sušice 73
Sušice 342 01

Kontakt: tel: 376 508 517
web: www.hradekususice.cz
email: skola@hradekususice.cz

IČO: 617 85 300
REDIZO: 600068439

Ředitelka školy: Mgr. Ivana Klečková
tel.: 376 508 517
email: ivana.kleckova@hradekususice.cz

Školní metodik prevence: Mgr. Martin Roučka
tel: 376 508 517
email: martin.roucka@hradekususice.cz

vypracoval: Mgr. Martin Roučka

Obsah:

1. Východiska

1.1.	Charakteristika školy	4
1.2.	Charakteristika pedagogického sboru	4
1.3.	Charakteristika žáků	4
1.4.	Platné dokumenty	4

2. Současný stav

2.1.	Vymezení sociálně patologických jevů	5
2.2.	Popis současného stavu	5

3. Cíle strategie

3.1.	Vymezení cílových skupin	5
3.2.	Dlouhodobé cíle	6
3.3.	Krátkodobé cíle	7

4. Personální zajištění prevence

4.1.	Ředitelka školy	8
4.2.	Školní metodik prevence	8
4.3.	Pedagogové	8
4.4.	Další instituce	8

5. Způsob realizace

5.1.	Klíma školy	9
5.2.	Školní řád	9
5.3.	Zařazení do výuky	9
5.4.	Projekty	11
5.5.	Volnočasové aktivity	11
5.6.	Schránka důvěry	11
5.7.	Webové stránky školy	

6. Vyhodnocení preventivní strategie

12

1. Východiska

1.1. Charakteristika školy

Základní škola Hrádek u Sušice, okres Klatovy je příspěvkovou organizací zřizovanou obcí Hrádek. Jsme malotřídní venkovská škola s 1. stupněm do 5. ročníku, tvořená čtyřmi třídami. Vždy dva z ročníků jsou spojeny do jedné třídy, ostatní ročníky jsou samostatně. Spojovány jsou početně nejslabší třídy, nebo třídy obzvláště schopné pracovat samostatně.

Škola vzdělává průměrně 50 žáků, průměrná naplněnost tříd je 12 žáků. Kapacita školy je 70 žáků a kapacita školní družiny je 30 dětí.

Naše obec je obcí spádovou, dojíždějí k nám tedy i žáci z přilehlých částí obce a sousedních obcí

V sousedství školy je budova MŠ a školní jídelny, které spolu tvoří oplocený školní areál s dětským hřištěm, domečkem a malý sportovním travnatým hřištěm.

1.2. Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří 5 učitelů, včetně ředitelky školy a 1 vychovatelka ŠD. Ve škole pracuje 5 žen a 1 muž. Věkový průměr celého pedagogického sboru je do 40. let, tedy sbor velmi mladý. Vzhledem k velikosti školy a jejímu charakteru se jedná o kompaktní a spolupracující tým s dobrými vztahy.

1.3. Charakteristika žáků

Většina žáků naší školy pochází z úplných rodin se zakotveným vztahem k obci či jejím částem. Ve velmi malé míře se ve škole objevují děti z rodin neúplných, sociálně slabých nebo jinak problematických. Převážnou většinu žáků naší školy tvoří žáci z Hrádku a doplňují je žáci z okolních obcí – Zbynice, Čejkov, Tedražice, Kašovic, Lešišova, Čermné, Hor Matky Boží, Břetětic. Pokud je žákovi doporučeno zařazení do málopočetného kolektivu, dojíždějí k nám i žáci ze Sušice.

Mezi našimi žáky je několik dětí se SPUCH, které se začleňují do běžných tříd. Tyto třídy jsou většinou s menším počtem žáků, je tedy možné uplatňovat individuální přístup. Věk dětí se pohybuje od 6 let do 12 let.

1.4. Platné dokumenty

-
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních (Dokument Č.j. MSMT- 22294/2013-1)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)
- Národní strategie primární prevence rizikového chování na období 2013-2018
- Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 379/20015 Sb., k ochraně před škodami působenými tabákem, alkoholem, návykovými látkami
- Vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních ve znění pozdějších předpisů

2. Současný stav

2.1. Vymezení sociálně patologických jevů

Vzhledem k předchozím zkušenostem, charakteru školy a žáků bude primární prevence zaměřena především na tyto jevy:

- násilí a šikanování
- kyberšikana
- drobné projevy kriminality, vandalismus a jiné formy násilného chování
- rasismus, intolerance
- užívání návykových látek, především alkoholu, nikotinu
- závislost na počítačových hrách
- poruchy příjmu potravy

V sekundární prevenci se bude jednat o rozpoznání a zajištění včasné intervence především v těchto případech:

- šikana
- domácí násilí

2.2. Popis současného stavu

Na základě pozorování, dotazníků a rozhovorů s žáky, kolegy a rodiči je možné konstatovat, že ve škole panuje dobré sociální klima, většina dětí chodí do školy ráda a cítí se zde bezpečně. Přesto se ve škole nachází děti, které stojí na okraji kolektivu a jejichž hodnocení vztahů mezi žáky je kritičtější.

V minulých letech byly řešeny pouze počáteční náznaky šikany, kdy se jednalo o opakované schovávání věcí spolužákům.

3. Cíle strategie

3.1. Vymezení cílových skupin

- **Žáci:** Školní preventivní strategie se zaměřuje na žáky 1. - 5. ročníku, především na děti ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, na děti s nedostatečným prospěchem a děti se SPUCH.
- **Učitelé:** U pedagogů se jedná zejména o další vzdělávání a to především školního metodika prevence, který pak zajišťuje přenos na ostatní pedagogy.
- **Rodiče:** Tato cílová skupina by jako celek měla být především dobře informována. Zvláštní pozornost je věnována rodičům dětí ze tříd, kde by se vyskytly negativní jevy jako šikana. Individuální prostor je pak věnován rodičům žáků, kteří jsou přímo obětí nebo agresorem nebo byl u nich zjištěn výskyt návykových látek, konzumace alkoholu, kouření apod.

3.2. Dlouhodobé cíle

Žáci:

- Dodržují stanovená pravidla, zejména pravidla školního řádu a slušného chování.
- Drží se zásady, že pravidla jsou od toho, aby se dodržovala, nikoliv od toho, aby se porušovala.
- Dávají přednost zdravému životnímu stylu, udržují harmonickou rovnováhu tělesných a duševních funkcí s pocitem spokojenosti a chutě do života (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity).
- Vědomě chrání své zdraví, budují si postoje k odmítání alkoholu a omamných psychotropních látek a jedů.
- Jsou k sobě ohleduplní a vzájemně si pomáhají.
- Brání se účinně proti manipulaci, ovládají způsoby odmítání, odmítají závadové vrstevnické skupiny a party.
- Uvědomují si občanskou a právní odpovědnost za sebe a svá jednání.
- Zaujímají odmítavý postoj k rasismu, antisemitismu a xenofobii.
- Smysluplně tráví volný čas.

Učitelé:

- Účinně spolupracují se školním metodikem prevence a mezi sebou.
- Vytvářejí pozitivní a motivující prostředí ve škole.
- Kladně působí na postoje a chování žáků.
- Vzdělávají se v oblasti prevence.
- Podílejí se na tvorbě a realizaci MPP.
- Zařazují vhodně další témata prevence do vyučování.

Rodiče:

- Znalí a přijímají Školní preventivní strategii a aktivně se na její realizaci podílejí.
- Spolupracují se školou při řešení sociálně patologických jevů.
- Jsou informováni o aktuálním stavu, připravovaných projektech, besedách i o vyskytujících se problémech.

3.3. Krátkodobé cíle

Žáci:

- Podílejí se na sestavení třídních pravidel v každém novém školním roce a řídí se podle nich.
- Podílejí se na výzdobě školy svými výtvarnými pracemi.
- Reprezentují školu na sportovních a dalších akcích.
- Navštěvují některé kroužky, připravované školou a dalšími subjekty v obci.
- Účastní se připravených projektů, besed apod.
- Vědí, na koho se obrátit v případě problémů svých nebo někoho jiného.
- Vědí o elektronické schránce důvěry.
- Preferují zdravý životní styl.
- Dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků.
- Znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- Znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl.
- Pojmenuje základní mezilidské vztahy.
- Rozpozná projevy lidské nesnášenlivosti.
- Znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky.

Učitelé:

- Účinně spolupracují se školním metodikem prevence a mezi sebou.
- Oceňují pozitivní projevy dětí v různých oborech a oblastech, vyzvednou je na jednání pedagogické rady, třídních schůzkách, na veřejnosti prostřednictvím webových stránek a pravidelného obecního hlášení.
- Vzdělávají se v oblasti prevence a monitoringu.
- Realizují společně se školním metodikem prevence MPP.

Rodiče:

- Na společných schůzkách jsou informováni o aktuálním dění.
- Vědí, že mají k dispozici knihy, DVD a další materiály od školního metodika prevence.
- navštěvují na webových stránkách školy www.hradekususice.cz stránku prevence, kde je jim k dispozici materiál věnovaný prevenci: dokumenty, odkazy, tipy, kontakty.

4. Personální zajištění prevence

4.1. Ředitelka školy

- Kontroluje činnost všech vyučujících v oblasti prevence.
- Shromažďuje podklady z dané oblasti pro výroční zprávu školy.
- Umožňuje pedagogům další vzdělávání.
- Vytváří materiální a časové podmínky pro realizaci preventivních aktivit.

4.2. Školní metodik prevence

- Vypracovává minimální preventivní program pro daný školní rok, který vychází ze ŠMP.
- Koordinuje, metodicky vede a dohlíží na plnění ŠMP.
- Spolupracuje s pedagogy při zachycování varovných signálů.
- Informuje pedagogy o možnostech vypracování projektů v rámci prevence.
- Je k dispozici žákům a rodičům.
- Zajišťuje přednášky a semináře s odborníky pro žáky a pedagogické pracovníky.
- Spolupracuje s orgány státní správy a samosprávy, s odbornými institucemi, které působí v oblasti prevence sociálně patologických jevů.
- Seznamuje ředitelku školy s MPP a se situací ohledně SPJ na škole.
- Dále se vzdělává, zúčastňuje se setkání školních metodiků prevence.
- Hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

4.3. Pedagogové

- Řeší aktuální otázky, rozvíjí pozitivní interakci mezi žáky a sledují vztahy ve třídě.
- Motivují a vytváří vnitřní pravidla třídy, která jsou v souladu se školním řádem.
- Sledují absenci, chování a projevy žáků.
- Spolupracují s rodiči.
- Podílí se na realizaci preventivního programu.

4.4. Další instituce

- Oblastní metodik prevence
- Policie ČR
- PPP Klatovy – Sušice
- sdružení Sananim

5. Způsob realizace

5.1. Klima školy

Jednou ze základních podmínek je pozitivní klima školy a pohoda. Tu vytváří pozitivní vztahy zaměstnanců, vstřícný přístup pedagogů k žákům, atmosféra tvořivosti, spolupráce, důvěry.

5.2. Školní řád

Školní řád musí být jasný, srozumitelný rodičům i dětem, musí obsahovat práva i povinnosti ve vyváženém poměru. Ve školním řádu musí být zakotvena problematika sociálně patologických jevů včetně případných postihů.

Pedagogičtí pracovníci musí důsledně dodržovat všechna ustanovení a důsledně je uplatňovat.

5.3. Zařazení do výuky

Primární prevenci má na starosti třídní učitel. V tomto dětském věku považujeme za nejdůležitější vstřípit dítěti přesvědčení, že zdraví je základní životní hodnotou, kterou je třeba chránit. V tomto směru působíme na žáky nenásilnou přijatelnou formou.

Téma prevence se objevuje zejména v předmětech Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda, Český jazyk, Tělesná výchova a je součástí ŠVP.

Ročník/téma	Realizace
1. ročník	
Osobní bezpečí	Prv
Základní zásady mezilidské komunikace	Během celého roku ve všech předmětech a aktivitách, zejména při skupinových činnostech
Vztahy v dětském kolektivu	Během celého roku ve všech předmětech, zejména v Čj, Prv, Tv
Každý člověk je jiný	Prv, Čj, Tv
Základní hygienické návyky	Průběžně ve všech předmětech a činnostech
Využití volného času	Prv
Rodina	Prv, Čj
2. ročník	
Lidské tělo	Tv, Prv
Zdraví a jeho ochrana	Tv, Prv – popis částí těla
Zacházení s léky	Prv – hygiena, čistota, nemoc, úraz
Režim dne	Čj, Prv – lidé a čas, orientace v čase
Vztahy mezi lidmi	Čj, Prv
Chování v krizových situacích	Průběžně během roku, Prv - projekt Ajax

3. ročník	
Pojmy z oblasti prevence, sexuální výchovy a drogové závislosti	Prv – člověk, lidské tělo, muž a žena; člověk, pečujeme o své zdraví
Zdraví a jeho ochrana	Prv – pečujeme o své zdraví - průběžně
Lidé kolem nás, multikulturní výchova	Prv – rodina a škola, člověk
Využívání volného času	Prv – práce a volný čas
Ochrana proti obtěžování cizí osobou	Prv – rodina, pečujeme o své zdraví
4. ročník	
Lidské tělo, odlišnost mezi pohlavími	Př – lidské tělo Čj čtení – formou rozhovorů, besed, výukových filmů
Životospráva a důsledky nevhodných návyků	Průběžně podle potřeb ve výuce
Využívání volného času	Př – průběžně, Čj sloh
Pojmy drogová závislost, a sexuální výchova	Čj – informace v médiích, výukové programy
Vztahy v dětském kolektivu	divadlo, výlety, skupinová práce
5. ročník	
Domov, rodina, důvěra, vztahy	Průběžně v hodinách Čj Vv – koláže
Léčivé a návykové látky	Př – srovnání, výroba léků, závislost
Vztahy v dětském kolektivu	společné akce – výlety, projekty, skupinové práce
Komunikace	Prezentace prací, práce ve skupinách, řešení modelových situací, návštěvy divadel, výstav, komunikace s dospělými lidmi
Drogy a jejich vliv na organismus	Př - člověk, sbírání nejrůznějších informací v médiích Tv – správná životospráva, vliv drog na organismus, doping Čj – volný čas, kamarádi, konflikt a jeho řešení
Nebezpečí při komunikaci s cizími osobami	Čj – modelové situace a rozhovory, průběžně
Sexuální chování, zneužívání	Př – beseda, podle možností sledování výukového programu
Krizová centra	Př – průběžně podle potřeby a vyskytujících problémů (modelové situace, rozhovory, beseda, důležitá telefonní čísla, odkazy, význam těchto zařízení)

5.4. Projekty

- **Komunitní kruh:** V čase vyhrazenému pravidelnému společnému setkávání se pedagog i děti mohou dozvědět více o sobě, rozebírat aktuální problémy, řešit problémy kolektivu na obecné úrovni za předpokladu dodržení všech pravidel a podmínek bezpečného komunitního kruhu
- **Třída plná pohody:** V každé třídě by měl učitel s dětmi spolupracovat na vytvoření, nebo aktualizaci třídní úmluvy, v které děti sami stanoví pravidla, která budou považovat za potřebná a budou ochotné se jimi řídit. Tato pravidla doplňují a rozšiřují školní řád, nebo se na určitou problematiku dívají z jiného, dětského pohledu.

5.5. Volnočasové aktivity

- **Zájmové kroužky ve škole:** pro odpolední náplň času dětí škola zajišťuje řadu kroužků podle zájmu dětí a aktuálních možností. Běžně to je kolem 6 kroužků.
- **Místní organizace:** škola podporuje aktivity místních spolků a organizací. Hasičů (kroužek mladých hasičů), TJ Svatobor Hrádek (oddíl kopané).
- **Školní družina:** pro dojíždějící děti a pro mladší děti zaměstnaných rodičů je k dispozici školní družina, která zajišťuje kvalitní náplň odpoledního času dětí.
- **Jednorázové akce:** kulturní, poznávací, sportovní, charitativní, apod. Jedná se o Tříkrálovou sbírku, společné výlety, organizaci a zajištění vánočního jarmarku, sportovních soutěží, zábavného odpoledne apod.

5.6. Další aktivity

- **Besedy:** podle aktuální nabídky a možností
- **Programy:** podle aktuální nabídky většinou od okresního metodika prevence
- **Videoprojekce:** z bohaté nabídky školní videotéky, popřípadě od dalších institucí
- **Brožury:** z projektu podporovaného VZP – Řekni drogám ne, případně jednoduché brožury vytvořené vlastními silami s ohledem k aktuálním problémům
- **Chat:** online setkání s odborníky z portálu www.odrogach.cz

5.7. Schránka důvěry

Děti mohou do schránky dávat dopisy s žádostí o pomoc nebo radu, svěřit se se svými problémy. Na webových stránkách školy mohou děti rovněž využít elektronickou anonymní schránku důvěry.

5.8. Webové stránky školy

V části stránek věnované prevenci jsou k dispozici kontakty, odkazy a aktuální informace.

6. Vyhodnocení preventivní strategie

Vyhodnocení celé strategie bude provedeno v roce 2019. Během tohoto období však metodik prevence povede průběžné záznamy, s jejichž výsledky bude pravidelně seznamovat vedení školy, ostatní pedagogické pracovníky a rodiče žáků.

Vyhodnocení se týká věcné podstaty realizace jednotlivých akcí a aktivit, dává přehled o počtech účastníků, případných finančních nákladech, schopnosti realizovat jednotlivé programy apod.

Vyhodnocení výsledku:

- zhodnocení psychosociálního klimatu ve škole, kázně a případně i prospěchu žáků
- zhodnocení posunu v postojích a hodnotových systémech dětí
- zhodnocení výskytu sociálně patologických jevů ve škole

Proces změn bude vyhodnocován průběžně a trvale pomocí prostředků poskytujících zpětnou vazbu. Dotazníky pomohou objevit slepé uličky, selhání nebo nereálné nároky. Tyto poznatky budou využity při vytváření preventivní strategie pro další období.

Vypracoval:
Mgr. Martin Roučka - školní metodik prevence

Schválil:
Mgr. Ivana Klečková – ředitelka školy

.....
razítko

Seznámeni:
.....
.....
.....
.....
.....

V Hrádku u Sušice 30. 10. 2014